

[Karlskov Jensen.]

åbne. Den ene er at prøve på at finde en plads i et andre erhverv, hvis der bliver mulighed for det, og den anden, som mange også har med i deres overvejelser og formentlig også vil realisere i så fald, det er emigration. Det skaber problemer for generationsskiftet af uanet omfang, problemer, der kan være god grund til at være bekymret over. Vi hørte lige før hr. Erenbjerg sige noget om, at det, som man måtte tilsigte, var bedre forhold for arbejdspladsernes folk. I den forbindelse forstår jeg, at de, der er modstandere af dansk tilslutning til fællesmarkedet, ikke regner landbruget og landbrugets unge for at høre hjemme på en arbejdsplads, og dog er det vel dem, der har den længste arbejdstid også set i forhold til den løn, de får for det.

For mig står det sådan, at dansk erhvervslivs muligheder i bredeste forstand fremover er bestemmende for, hvad vi magter at løse af opgaver ikke alene på det sociale, det undervisningsmæssige og det sundhedsmæssige område, men også med hensyn til u-landspolitik og forureningsbekæmpelse og meget andet af det, som har været inddraget her i debatten i disse dage. Derfor må hensynet til dansk erhvervslivs afsætningsmuligheder og økonomi have en fremskudt plads i denne vigtige afgørelse.

Når det er sagt, vil jeg imidlertid gerne føje til, at jeg tror på, at vi ved at gå med i det samvirke mellem en del af Europas stater kan være med til at yde vort beskedne bidrag til at lede udviklingen i retning af det, som formentlig alle her ønsker: fred, demokrati og social tryghed i den del af verden, der er vores, og at vi så samtidig kan være med til at åbne samvirket til efterhånden at omfatte stadig flere, sådan som hr. K. Helveg Petersen lige for et øjeblik siden gav udtryk for det her fra denne talerstol.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Som adskillige talere allerede har sagt, er det svært at tilføre debatten nye argumenter. Når jeg alligevel tager ordet, er det for at forsøge at forklare min holdning ud fra et videre perspektiv. Jeg skal ikke komme ind på alle de punkter, hvorom der kan siges at herske tvivl, som modstanderne bringer til torvs, og som de selv efter en uimodsig-

lig imødegåelse gentager og fastholder, nej, jeg vil forklare, hvorfor vort medlemskab af Fællesskabet er ensbetydende med fremskridt, er selve vejen til fremskridt, mens isolation betyder stagnation eller stilstand, der som bekendt er det samme som tilbagegang.

At de seks' fællesskab har betydet fremskridt for dem, vil næppe nogen benægte. De seks er alle enige om, at det fra 1958 etablerede samarbejde har medført kolossale fordele både med hensyn til industriel udvikling, velstands- og velfærdsudvikling og med hensyn til skabelsen af en fredsbevarende fordragelighed. Enhver økonomisk vurdering foretaget af eksperter bekræfter dette resultat af fællesskabet. Det samme følger af den omstændighed, at de relativt få modstandere og tvivlere i fællesmarkedslandene er reduceret til et minimum. Det vil derfor på forhånd være usandsynligt, om udvidelsen af fællesmarkedet med yderligere fire til i alt 10 lande ikke alene skulle blive til fordel for de fire, altså England, Norge, Irland og Danmark, men også for de seks nuværende medlemmer.

Hertil kommer, at næsten al tidligere erfaring om etablering af et samarbejde mellem flere til løsning af fælles opgaver viser, at et sådant samarbejde medfører fordele for de enkelte medlemmer af fællesskabet. Det skulle egentlig her i andelsbevægelsens land, i det stærkt organiserede Danmark, være overflødig at påvise, at det forholder sig således. Alle kender den virkning på velstandsudviklingen, som skabelsen af brugsforeninger, andelsproduktionselskaber, fagforeninger, erhvervssammenslutninger og mange flere tilsvarende fællesskaber har betydet; selv de såkaldte „frie købmænd“ har sluttet sig sammen i fællesindkøbsforeninger. Hvis man f. eks. studerer andelsbevægelsens historie, vil man se, at der mod de fremskridtsvenlige og fremsynede initiativtagere snart opstod en modstand fra folk, der ikke ville underkaste sig fællesskabets love, og som ikke havde fantasi til at forudse, hvilke fordele et samvirke til udnyttelse af arbejdsdelingens princip, til fremme af salgsarbejdet og til arbejdskraftbesparende etablering af typer og normer for produktionsresultatet kunne føre til.

Der var dengang som ved adskillige senere lejligheder tale om en kamp mellem frem-